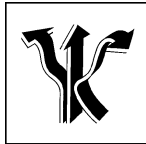

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА
ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИВАТНОЇ ОХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ”
(для бакалаврів спеціальності “Фізичне виховання”
спеціалізації “Охоронна діяльність”)

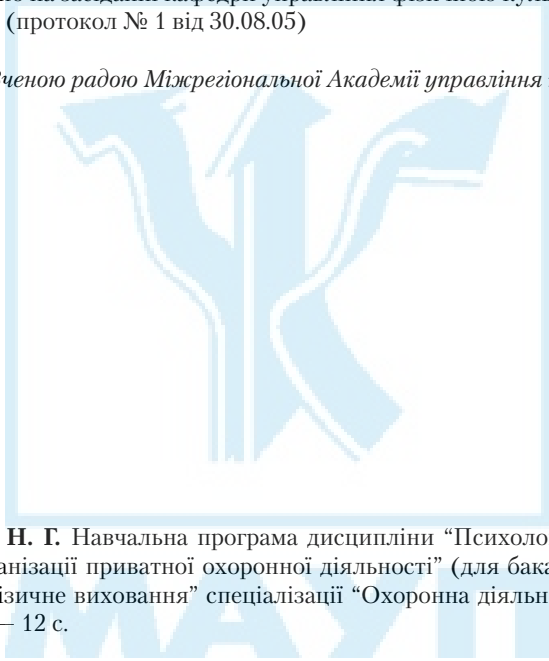
МАУП

Київ 2006

Підготовлено викладачем кафедри управління фізичною культурою та спортом (Запорізький ін-т) *Н. Г. Горбачовою*

Затверджено на засіданні кафедри управління фізичною культурою та спортом (протокол № 1 від 30.08.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Горбачова Н. Г. Навчальна програма дисципліни “Психологічна підготовка при організації приватної охоронної діяльності” (для бакалаврів спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”). — К.: МАУП, 2006. — 12 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Психологічна підготовка при організації приватної охоронної діяльності”, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Специфіка охоронної діяльності висуває конкретні і чіткі вимоги до психологічних якостей тих, хто працює в цій сфері. Досвід показує, що як би добре ні були підготовлені охоронці в плані фізичної і тактичної підготовки, без ґрунтовної психологічної підготовки вони ніколи не досягнуть професійної майстерності.

Під психологічною підготовкою розуміється комплекс взаємозалежних заходів, спрямованих на формування і розвиток психологічних якостей і станів охоронців, що забезпечують ефективне вирішення ними професійних завдань.

Постійні контакти з незнайомими людьми, можливість виникнення екстремальних ситуацій, в яких потребуватимуться максимальне самовладання і витримка, специфічний графік роботи усе це створює величезні психічні навантаження. Такі умови роботи можуть викликати різні негативні стани: дратівливість і безсоння, швидке стомлення, невдоволення собою і навколишніми, що є причиною конфліктів як у процесі виконання службових обов'язків, так і поза професійною сферою.

Психічні травми, можливі в умовах роботи в екстремальних ситуаціях, можуть викликати деякі невротичні реакції в поведженні охоронців. Уникнути або значно знизити негативний вплив психічних навантажень можна при використанні методів психогієни.

Не менш важливою складовою психологічної підготовки є набуття теоретичних знань, що істотно допомагає охоронцям в їхній професійній діяльності.

Урахування особливостей людського сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, емоційної сфери, знання соціально-психологічних законів дає змогу працівникам охорони адекватно розуміти інших людей і спілкуватися з ними. Однак самі по собі психологічні знання ще не дають можливості успішно використовувати їх на практиці. Для цього необхідні навички й вміння, що здобуваються у процесі практичних занять за допомогою спеціальних психотехнічних прийомів.

Дисципліна "Психологічна підготовка при організації приватної охоронної діяльності" є ключовою в системі підготовки приватних охоронців. Навчання організується шляхом послідовного ознайомлення слухачів із проблематикою курсу й одночасно практичного відпрацювання відповідних навичок і умінь під час психологічних

тренінгів, ділових і рольових ігор, аналізу навчальних ситуацій, використання інших форм і методів активного навчання.

Мета курсу — підготувати слухачів до ефективного використання резервів власного організму в процесі виконання завдань професійної діяльності; сформувані навички діагностики, підтримки, відновлення оптимального особистого психологічного здоров'я в різних умовах професійної і повсякденної діяльності.

У результаті вивчення курсу “Психологічна підготовка при організації приватної охоронної діяльності” слухачі повинні

знати:

- психологічну організацію організму, особливості його функціонування в різних умовах життєдіяльності;
- теорію і методику діагностики, підтримки, відновлення психологічного здоров'я;
- теоретичні основи психології спілкування і діяльності людини в різних ситуаціях, соціально-психологічні особливості етнокультурних груп і соціальних прошарків суспільства;
- шляхи, способи оптимальної взаємодії в ситуаціях різного ступеня складності;

уміти:

- адекватно оцінювати ступінь відповідності особистої психологічної підготовленості вимогам професії;
- підтримувати особисте психологічне здоров'я на суб'єктивно достатньому рівні;
- психологічно ефективно діяти у професійних ситуаціях;
- самостійно використовувати основні прийоми психологічної саморегуляції і підтримки особистої психічної стійкості;
- психологічно виправдано ризикувати і виходити зі стресових станів.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

**“ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРИВАТНОЇ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

№ пор.	Назва теми
1	Організаційна психологія у приватному охоронному підприємстві
2	Екстремальні ситуації в роботі фахівця охорони, їх вплив на психіку. Мобілізація в небезпечних ситуаціях
3	Фактори безпеки, їх дестабілізуючий вплив на працівників охорони
4	Психологічний зміст готовності працівників охорони. Підтримка стану готовності до дій в екстремальних ситуаціях
5	Психологічна стійкість, способи її формування та забезпечення
6	Психофізіологія особистості охоронця, врахування її в забезпеченні його працездатності
7	Професійна деформація
8	Спеціальна психологічна підготовка працівників охорони для якісного ділового спілкування

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

**“ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРИВАТНОЇ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

Тема 1. Організаційна психологія у приватному охоронному підприємстві

Сутність, мета, завдання і зміст психологічної підготовки. Основні форми психологічної підготовки працівників охорони. Завдання, обов'язки і зміст діяльності посадових осіб приватного охоронного підприємства зі здійснення організаційної психології. Планування організаційної психології.

Література [1–7; 9; 10; 13]

Тема 2. Екстремальні ситуації в роботі фахівця охорони, їх вплив на психіку. Мобілізація в небезпечних ситуаціях

Психологічний аналіз діяльності працівника охорони. Психологічні умови і вимоги його професії. Психологічні основи підготовки

працівників охорони. Метод важких ситуацій у вивченні можливостей людини. Важкі ситуації і способи їх подолання. Досвід охоронця і професіоналізм в оцінюванні ситуації. Прогнозування розвитку ситуації. Екстремальна ситуація та її дія на психіку. Суб'єктивне сприйняття екстремальної ситуації. Фактори екстремальної ситуації в діяльності працівників охорони. Можливості мобілізації в екстремальних ситуаціях. Психологічна підготовленість і надійність працівників охорони.

Література [1–8; 14–16]

Тема 3. Фактори безпеки, їх дестабілізуючий вплив на працівників охорони

Небезпека та її вплив на поведження людей. Мобілізаційні і деструктивні фактори безпеки. Небезпечна ситуація, її розвиток. Сприйняття небезпечної ситуації. Адекватні і неадекватні психологічні стани. Дестабілізуючий вплив небезпечної ситуації на діяльність і поведження працівників охорони.

Література [6; 14–16]

Тема 4. Психологічний зміст готовності працівників охорони. Підтримка стану готовності до дій в екстремальних ситуаціях

Психологічна готовність як найважливіша структура особистості працівника охорони. Зміст готовності. Умови, що дестабілізують готовність. Шляхи нейтралізації факторів, що перешкоджають підтримці готовності на оптимальному рівні. Професійна підготовка і готовність. Вплив психічних станів на готовність людини. Мотивація в структурі готовності працівника охорони. Шляхи підтримки готовності у важких умовах діяльності. Забезпечення стану готовності в екстремальних ситуаціях.

Література [1; 6; 11; 12; 14–16]

Тема 5. Психологічна стійкість, способи її формування та забезпечення

Психологічна стійкість, її формування. Загальномотиваційні основи стійкості працівника охорони. Роль стимуляції в підтримці позитивної мотивації праці. Спеціальна психологічна підготовка працівників охорони. Фактори, що травмують психіку працівника охорони. Стій-

кість до напруженості. Переносність наслідків тривалої напруженості. Прийоми і способи відновлення психологічної стійкості охоронця.

Література [1; 6; 11; 12; 14–19]

Тема 6. Психофізіологія особистості охоронця, врахування її в забезпеченні його працездатності

Психофізіологія охоронної праці. Працездатність і умови її збереження. Шляхи підтримки і відновлення працездатності. Прийоми розвитку професійно важливих якостей сприйняття. Вольові можливості подолання втоми. Психогігієнічний захід як спосіб відновлення працездатності. Врахування особистісних особливостей охоронця в організації службової діяльності. Регуляція психічних станів з метою підтримки працездатності і нейтралізації стану втоми.

Література [1; 6; 9; 10; 14–19; 21]

Тема 7. Професійна деформація

Причини й ознаки професійної деформації. Прояв професійної деформації. Способи подолання і профілактики професійної деформації.

Література [12; 13; 22]

Тема 8. Спеціальна психологічна підготовка працівників охорони для якісного ділового спілкування

Гай-діагностика та її правила. Практична ідентифікація неправди. Сугестія. Антисугестійні методи і технології. Протидія нетрадиційному впливу і спробам маніпулювання. Зняття напруження. Анти-стресові заходи. Попередження вірусу підозрілості.

Література [6; 14–16; 20; 23–25]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність, мета, завдання і зміст психологічної підготовки.
2. Завдання, обов'язки і зміст діяльності посадових осіб приватного охоронного підприємства зі здійснення організаційної психології.
3. Основні форми психологічної підготовки працівників охорони.
4. Планування організаційної психології.
5. Психологічний аналіз діяльності працівника охорони.
6. Психологічні основи підготовки працівників охорони.
7. Метод важких ситуацій у вивченні можливостей людини.

8. Важкі ситуації і способи їх подолання.
9. Екстремальна ситуація, її дія на психіку.
10. Фактори екстремальної ситуації в діяльності працівників охорони.
11. Можливості мобілізації в екстремальних ситуаціях.
12. Психологічна підготовленість і надійність працівників охорони.
13. Небезпека та її вплив на поведінку людей.
14. Мобілізаційні і деструктивні фактори небезпеки.
15. Небезпечна ситуація та її розвиток.
16. Сприйняття небезпечної ситуації.
17. Адекватні і неадекватні психологічні стани.
18. Дестабілізуючий вплив небезпечної ситуації на діяльність і поведінку працівників охорони.
19. Психологічна готовність як найважливіша структура особистості працівника охорони.
20. Зміст психологічної готовності.
21. Умови, що дестабілізують психологічну готовність.
22. Шляхи нейтралізації факторів, що перешкоджають підтримці психологічної готовності на оптимальному рівні.
23. Професійна підготовка і готовність.
24. Вплив психічних станів на готовність людини.
25. Мотивація у структурі готовності працівника охорони.
26. Шляхи підтримки психологічної готовності у важких умовах діяльності. Забезпечення стану психологічної готовності в екстремальних ситуаціях.
27. Психологічна стійкість та її формування.
28. Загальномотиваційні основи психологічної стійкості працівника охорони. Роль стимуляції в підтримці позитивної мотивації праці.
29. Спеціальна психологічна підготовка працівників охорони.
30. Фактори, що травмують психіку працівника охорони.
31. Стійкість до напруження. Переносність наслідків тривалої напруженості.
32. Прийоми і способи відновлення психологічної стійкості охоронця.
33. Психофізіологія охоронної праці.
34. Працездатність і умови її збереження.
35. Шляхи підтримки і відновлення працездатності.
36. Прийоми розвитку професійно важливих якостей сприйняття.
37. Львові можливості подолання втоми.
38. Психогігієнічний захід як спосіб відновлення працездатності. Врахування особистісних особливостей охоронця в організації службової діяльності.

39. Регуляція психічних станів з метою підтримки працездатності і нейтралізації стану втоми.
40. Основи психологічної підготовки працівників приватних охоронних підприємств.
41. Особливості психологічної підготовки жінок-охоронців.
42. Психологічна підготовка охоронців.
43. Професійне сприйняття і шляхи його удосконалення.
44. Визначення поняття “професійна деформація”.
45. Ознаки професійної деформації.
46. Причини професійної деформації.
47. Способи подолання і профілактики професійної деформації.
48. Прояв професійної деформації.
49. Основні види психологічного захисту.
50. Комунікативні ознаки маніпуляційного поведіння.
51. Головні положення кинесики: суть і значення.
52. Лай-діагностика та її правила.
53. Практична ідентифікація неправди.
54. Сугестія й антисугестійні методи і технології.
55. Протидія нетрадиційному впливу і спробам маніпулювання.
56. Емоційні ознаки-реакції маніпуляційного поведіння.
57. Зняття напруження.
58. Антистресові заходи.
59. Попередження вірусу підозрілості.
60. Психологія екстремальної ситуації.
61. Вплив екстремальної ситуації на потерпілого.
62. Вплив екстремальної ситуації на рятувальника.
63. Психологічні дії після екстремальної ситуації.
64. Методологія виявлення маніпуляційного поведіння.
65. Семантичні ознаки маніпуляційного поведіння.
66. Особливості спілкування в конфліктних ситуаціях.
67. Форми реакції на небезпеку, їх особливості.
68. Виявлення застосування сугестії.
69. Конфліктне поведіння і переговорна стратегія. Метод Фішера–Юри.
70. Сутність методу нейролінгвістичного програмування.
71. Метод позитивних переговорів.
72. Профілактика помисливості.
73. Формування першого враження про себе. Способи його коригування.

74. Оцінка і корекція власних вражень про об'єкт.
75. Корекція чужих установок.
76. Професійні відчуття і сприйняття.
77. Основи психологічної саморегуляції.
78. Візуальна психодіагностика в діяльності працівників охорони.
79. Способи регуляції психічних станів.
80. Психотехніка купірування болючих відчуттів.
81. Психотехніки нейролінгвістичного програмування.
82. Способи подолання страху.
83. Мислення професіонала охорони. Особливості і шляхи його розвитку.
84. Парадокси професійного мислення.
85. Ідеомоторне тренування як засіб психологічної підготовки працівників охорони.
86. Способи тренування пам'яті.
87. Методи цілеспрямованого впливу на людину.
88. Психофізіологія особистості охоронця, врахування її у забезпеченні його працездатності.
89. Профілактика станів стомлення й втоми.
90. Аутогенне тренування, його можливості в роботі охоронця.

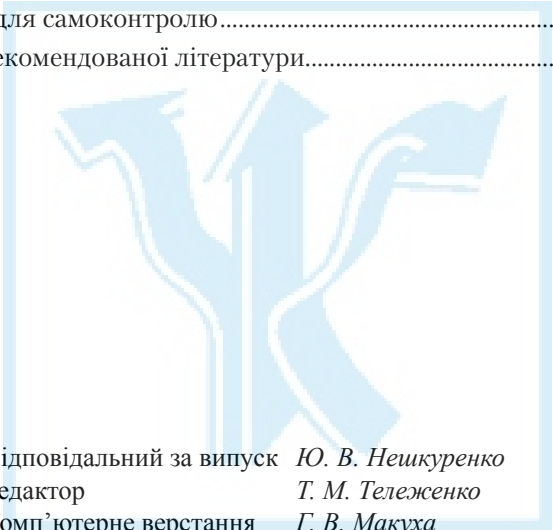
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Ларин А. М.* Профессия — телохранитель. — М.: МКТА АО “Редакция журнала “Бумеранг”, 1995.
2. *Федоткин С. Н.* Частная охрана / Под ред. Т. Н. Радько. — М., 1996.
3. *Балев М.* Профессия — частный охранник. — М., 2001.
4. *Журавлев С. Ю.* Частная охрана. — М.: Здоровье народа, 1994.
5. *Федоткин С. Н.* Основы частной охранной деятельности. — М., 2001.
6. *Абрамов В. С.* Профессиональная подготовка охраны. — М., 1999.
7. *Федоткин С. Н.* Женщина — телохранитель: Учеб.-метод. пособие для сотрудников личной охраны. — М., 2000.
8. *Миньков Н. Н., Костенко Н. Д.* Основы безопасности человека в экстремальных ситуациях. — Самара: ПО “Сам Вен”, 1995.
9. *Борисенко Н. И.* Охранная и детективная деятельность в негосударственной сфере. Кадровая работа. — М., 1999.

10. *Белова М.* Психологический профотбор // Мир безопасности. — 2005. — № 4.
11. *Вождаев В. А., Каретников М. К., Лобашов А. К.* VIP в зеркале охраны. — М.: ШО “Баярд”, 2003.
12. *Корж П., Клопов И.* Негосударственная безопасность. Руководство по подготовке профессиональных телохранителей. — Ростов н/Д: Феникс, 2002.
13. *Тимофеев М.* Какой он, охранник ЧОП? Психология отбора. — М.: ШО “Баярд”, 2003.
14. *Профессия — телохранитель: Руководство по подготовке сотрудников личной охраны: В 2 т.* — М.: ШО “Баярд”, 2003.
15. *Телохранитель: приемы, средства, критерии пригодности, экипировка и тренинг.* — Минск: Харвест, 1998.
16. *Федоткин С. Н.* Основы личной безопасности: Пособие для курсов подготовки телохранителей, преподавателей, предпринимателей // Мир безопасности. — 2001.
17. *Процицкая Е. Н.* Выбирайте профессию. — М.: Просвещение, 1991.
18. *Белкин А. А.* Идеомоторная тренировка в спорте. — М.: Физкультура и спорт, 1983.
19. *Караян А. Г.* Приемы психической саморегуляции: Практ. пособие для телохранителей. — М., 1992.
20. *Бэндлер Р., Грайднер Д.* Нейролингвистическое программирование. — Нью-Йорк, 1987.
21. *Алиев Х.* Ключ к себе: этюды о саморегуляции. — М.: Мол. гвардия, 1990.
22. *Судебная психиатрия: Учебник.* — М.: Юрид. лит., 1990.
23. *Горшенин Л. Г.* Анализ поведения людей и методика моделирования предполагаемой ситуации. — М.: Ассоциация “Проф. образование”, 1993.
24. *Филонов Л. Б.* Тренинги делового общения сотрудников внутренних дел с различными категориями граждан. — М.: Ассоциация “Проф. образование”, 1992.
25. *Щёкин Г. В.* Визуальная психодиагностика: познание людей по их внешнему облику. — М.: Ассоциация “Проф. образование”, 1992.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Психологічна підготовка при організації приватної охоронної діяльності”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Психологічна підготовка при організації приватної охоронної діяльності”	5
Питання для самоконтролю	7
Список рекомендованої літератури.....	10

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *Г. В. Макуха*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2479

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП